

EKSKRINET 1994 TILL ERIK STÅÅL

Arne Mirton

Erik Ståål har under hela sin långa och aktiva skogsmannagärning varit ekens oförtröttlige ambassadör. Med entusiasm, vördnad och ömhet har han format och följt ekbeståndens utveckling och därigenom förvärvat en kunskap och erfarenhet som saknar motstycke. Redan 1964 tilldelades Erik Ekfrämjandets 1:a pris för framstående ekskötselförsatser på sin fastighet Flakulla i östra Blekinge. Tack vare Eriks pedagogiska talanger har hans erfarenhet och kunnande blivit tillgängliga för en vidare krets. Han har också haft modet att energiskt försvara ekskötselförsätternas berättigande i tider då kortsiktiga ekonomiska kalkyler riktat dråpslag mot denna verksamhet. Med stor tillfredsställelse kan man idag konstatera att Erik fått välförtjänt upprättelse.

Under de senaste 40 åren har samtliga jägmästarkurser blivit introducerade i ekskogsskötsel genom Eriks försorg. Oräkneliga är alla övriga studiegrupper och exkursioner som under årens lopp vallfärdat till de östblekingska ekbestånden under hans sakkunniga ledning. En sammanställning av Eriks gedigna erfarenhetsmaterial utgavs i bokform 1986 med titeln "Eken i skogen och landskapet".

Eriks stora erfarenhet och lysande verbala förmåga har inte minst varit berikande för Ekfrämjandets verksamhet. Hans orubbliga pondus och träffsäkra humor har i hög grad präglat exkursioner och övningar. När sällskapet 1989 inledde kursverksamhet i ekskogsskötsel var Erik den självskrivne läromästaren. Sedan dess har inmot 150 deltagare haft

Figur 2. Skogsinspektör Erik Ståål erhöll Ekfrämjandets rikspris, ekskrintet (1994). - Foto: Bengt Nihlgård.

förmånen att under trivsamma former ta del av hans inspirerande och rika kunskapskälla.

EKFRÄMJANDETS LÄNSPRISTAGARE 1994

Harry Juhl (Malmöhus län)

Harry Juhl är skogvaktare vid Boserups gods i västligaste Skåne. Han har under mer än 20 år haft ansvaret för godsets skogar. På Boserups gods finns betydande arealer ekskog, som till stora delar anlagts för 60 till 70 år sedan. Harry Juhl har under sin tid som skogvaktare på Boserup skött dessa ekskogar med konsekvent inriktning på kvalitetsproduktion. Huvustammar har valts ut, kvistats och bestånden har gällrats föredömligt och har därigenom kunnat utveckla kvalitetsdanande underväxt.

I nu unga ekbestånd har beståndsvården inletts med samma långsiktiga inriktning på kvalitetsproduktion. Under de senaste fem åren har nya ekbestånd anlagts. Harry Juhls skötsel av ekskogarna präglas av stort biologiskt kunnande och en långsiktig planläggning av skogs-skötseln. Harrys intresse för ek gör honom till en viktig och god förebild för skogsbruket i västra Skåne, där eken sannolikt kommer att få en ännu mera framträdande plats i framtiden.

Gustav Fredriksson

Charles Carbonnier (Kristianstads län)

Charles Carbonnier äger och bor på fastigheten Almö i Kviinge vid Hanaskog. Skogsmarken omfattar 16 ha varav 8 ha är ädellövskog av i huvudsak ek.

Charles Carbonnier är välkänd som professor i skogsproduktion vid Statens skogsforskningsinstitut och Skogshögskolan åren 1955-1975. Redan 1947 då Charles tillträdde en tjänst som försöksledare började han arbeta med lövskog-

ens produktion. Charles har bl.a. publicerat skrifterna "Bokens produktion i södra Sverige" (1971) och "Produktion i kulturbestånd av ek" (1975). Den senare undersökningen omfattar 29 ekprovtytor i bestånd anlagda från 1831 till 1940. Charles har under sin yrkesverksamma tid skrivit ett flertal artiklar och medverkat genom föredrag och i diskussioner.

Charles Carbonniers kunnande i den ädla lövskogens skötsel vilar på en stabil både teoretisk och praktisk grund. Han var bl.a. under ett tiotal år konsult åt Skåneskog. Trots att eken under flera år getts en undanskymd plats i svenskt skogsbruk har Charles aldrig tvivlat på dess höga värde. Han har alltid arbetat för att satsa på ek på rätt mark och med rätt skötsel. På den egna fastigheten har Charles fördubblat ekskogsarealen från 4 till 8-ha genom att omföra 4 ha betesmark till ekskog genom plantering av skånsk ek med am-träd av björk. Det finns planer på att ytterligare utvidga ekskogen på samma sätt.

Gustav Fredriksson

Gerth Håkansson (Kronobergs län)

F.d. skogsvårdskonsulenten Gerth Håkansson har under huvuddelen av sin yrkesverksamma tid arbetat inom Tingsryd-Urshultsområdet, vilket är ett område med betydande inslag av ek och andra ädellövträdslag. Han är en skicklig ek- och bokskogsskötare och har under många år, genom rådgivning och utsyning, bidragit till att en lämplig skötsel av ädellövskogarna kommit till stånd.

Rune Ahlander

Lars Erik Wetter (Jönköpings län)

Lars Erik Wetter har sedan 1947 vårdat och brukat statens ekskogar på Visingsö. Han har därvid visat sig ha ett utomordentligt förråd av kunskaper i praktisk skogsskötsel. Ekskogarna sköts intensivt som produktionsskog med återkommande stamkvistningar, gallringar och förnygringsavverkningar. De synnerligen välskötta Visingsö-ekarna är mycket välkända och lockar många besökande till Visingsö varje år.

Roland Permén

Christer Segersteen (Östergötlands län)

Christer Segersteen äger och brukar gården Hamra utanför Rimforsa i Östergötland. Han hävdar med stort engagemang ekens värde såväl i skoglig debatt som i praktisk skogsskötsel på den egna gården. Ekskogsskötseln röner stort intresse och har stor betydelse för skogsbruket på Hamra.

Eken brukas både som produktions-träd som väsentligt bidrar till skogsbrukets avkastning och som miljöträd. Christer Segersteen gläds åt den dova duns som hörs när A-stockseken fälls och det kassaflöde som följer men också åt knappnålslarvens utbredning på "evighetsekarna" i den engelska parken på gården.

Ekskogsskötseln på Hamra har målmedvetet bedrivits också av tidigare generationer Segersteen varför ek finns i rena lövbestånd och som inblandning i barrskogar allt i olika utvecklingsstadier.

Karakteristiskt för den ekskogsskötsel som Christer Segersteen bedriver är att ekens möjligheter tas tillvara i olika beståndstyper och inte minst som solitärträd eller i grupper ute i jordbruksmarken. Omfattande insatser för kvalitetsdaning av eken görs i form av stamkvistning. I

detta arbete deltar för närvarande tre generationer Segersteen.

J-Å Lundén

Frieder Weitze (Sörmlands län)

Frieder Weitze har under större delen av sin verksamma skogsmannabana verkat som skogvaktare på Vibyholm i Sörmland dit han kom redan 1957. Frieder har, förutom all övrig skogsskötsel på Vibyholm, särskilt verkat för att utveckla och utnyttja olika ädellövträd på den totalt ca 2000 ha produktiva skogsmarken. Frieder har även fungerat som rådgivare på Hörningsholms slott på Mörkö särskilt i ädellövskogsfrågor. Han har planerat stora arealer av främst ek på nedlagd jordbruksmark med mycket lyckat resultat. Sammanlagt finns nu uppemot 60 ha välskött ädellövskog på Vibyholm. Förutom de kvalitets- och produktionsvärden ädellövskogen ger skapar dessa skogar fina miljöer för många växter och djur. Även här har Frieder en god blick för vad som är bra naturvård.

Nils Carlborg

Lennart Landin (Örebro län)

Ekfrämjandet har vid två exkursioner, 1976 och 1992, haft tillfälle att besöka Lennart Landins ekskogar i Viby sn. Han har föredömligt följt upp de rekommendationer han fick av bl.a. Erik Ståål och bidragit till att fastigheterna Wårnsta och Nordankyrka har utvecklingsbara ekbestånd.

Arne Tapper / Red.

